

Obsah

Předmluva	11
Stručný historický úvod k fyzikálním vyšetřovacím metodám (L. Chrobák)	12
1 Nemoc, příznaky, průběh a prognóza (L. Chrobák)	13
2 Postup při vyšetření nemocného	15
2.1 Anamnéza (L. Chrobák)	15
2.1.1 Osobní data	17
2.1.2 Současné obtíže	17
2.1.3 Rodinná anamnéza	17
2.1.4 Osobní anamnéza	17
2.1.5 Pracovní a sociální anamnéza	19
2.2 Základní fyzikální vyšetřovací metody (L. Chrobák)	22
2.2.1 Pohled	22
2.2.2 Pohmat	22
2.2.3 Poklep	22
2.2.4 Poslech	24
2.2.5 Vyšetření pomocí čichu	24
2.3 Vyšetření celkového stavu nemocného (J. Baštecký, L. Chrobák)	25
2.3.1 Vědomí	25
2.3.2 Poloha	26
2.3.3 Postoj a chůze	26
2.3.4 Abnormální pohyby	27
2.3.5 Habitus	27
2.3.6 Změny hlasu a poruchy řeči	28
2.3.7 Kůže	28
2.3.7.1 Barva kůže	28
2.3.7.2 Kožní exantémy	30
2.3.7.3 Patologické kožní útvary a jizvy	31
2.3.7.4 Krvácení do kůže	31
2.3.7.5 Vlhkost kůže	31
2.3.7.6 Napětí (turgor) kůže	31
2.3.8 Otok	32
2.3.9 Kožní adnexa	33
2.3.9.1 Změny ochlupení	33
2.3.9.2 Změny nehtů	33
2.3.10 Tělesná teplota	33
3 Vyšetření hlavy (J. Baštecký, T. Gral)	37
3.1 Vyšetření lebky	37
3.1.1 Vyšetření lebky pohledem	37
3.1.2 Vyšetření lebky poklepem a pohmatem	38
3.1.3 Vyšetření lebky poslechem	38
3.2 Vyšetření očí	39

3.3	Vyšetření nosu	41
3.4	Vyšetření rtů a dutiny ústní	41
3.5	Vyšetření uší	43
4	Vyšetření krku (<i>J. Baštecký</i>)	45
4.1	Vyšetření arterií	45
4.2	Vyšetření krčních žil	45
4.3	Vyšetření mízních uzlin	46
4.4	Vyšetření štítné žlázy (<i>R. Lomský</i>)	46
5	Vyšetření hrudníku (<i>L. Chrobák</i>)	49
5.1	Vyšetření hrudníku pohledem	50
5.1.1	Abnormální a patologické tvary hrudníku	50
5.1.2	Dýchací pohyby	50
5.1.3	Vyšetření prsů	52
5.2	Vyšetření hrudníku pohmatem	53
5.2.1	Hrudní chvění	53
5.2.2	Pleurální tření	53
5.3	Vyšetření hrudníku poklepem	54
5.3.1	Srovnávací poklep	54
5.3.2	Topografický poklep	54
5.3.3	Pokleповé změny nad plícemi	58
5.4	Vyšetření plic poslechem	58
5.4.1	Dýchací šelesty	59
5.4.1.1	Sklípkové dýchání	59
5.4.1.2	Trubicové dýchání	59
5.4.2	Změny dýchacích šelestů	59
5.4.2.1	Patologické sklípkové dýchání	59
5.4.2.2	Patologické trubicové dýchání	60
5.4.3	Vedlejší dýchací šelesty	61
5.4.3.1	Suché chropy	61
5.4.3.2	Vlhké chropy	61
5.4.3.3	Třaskání	61
5.4.3.4	Stridor	62
5.4.3.5	Třecí pleurální šelest	62
5.4.4	Poslech hrudního hlasu	62
6	Plicní syndromy (<i>L. Chrobák</i>)	65
6.1	Syndrom bronchiální obstrukce	65
6.2	Bronchiectatický syndrom	65
6.3	Syndrom zahuštění plicní tkáně	66
6.3.1	Pneumonie	66
6.3.2	Plicní infarkt	66
6.3.3	Atelektáza	67
6.4	Dutinový syndrom	67
6.5	Syndrom zmenšeného objemu plic	67
6.6	Syndrom zvětšeného objemu plic	68

6.7	Fluidotorax (syndrom přítomnosti tekutiny v pohrudniční dutině, pleuritický syndrom)	69
6.8	Pneumotorax (syndrom přítomnosti vzduchu v pohrudniční dutině)	69
6.9	Fluidopneumotorax (syndrom současné přítomnosti tekutiny a vzduchu v pleurální dutině)	70
6.10	Mediastinální syndrom	70
6.11	Hlavní příznaky plicních onemocnění	72
6.11.1	Dušnost	72
6.11.2	Kašel	73
6.11.3	Krvácení z plic (hemoptýza a hemoptoe)	74
6.11.4	Bolesti na hrudi	75
6.11.5	Cyanóza	75
7	Vyšetření srdce (J. Kvasnička)	77
7.1	Vyšetření srdce pohledem	77
7.2	Vyšetření srdce pohmatem	77
7.3	Vyšetření srdce poslechem	80
7.3.1	Poslechové oblasti chlopní	80
7.3.2	Srdeční ozvy	81
7.3.2.1	Prvá ozva	81
7.3.2.2	Druhá ozva	82
7.3.2.3	Třetí ozva	84
7.3.2.4	Čtvrtá ozva	85
7.3.3	Cval	86
7.3.4	Přídavné srdeční zvuky	87
7.3.4.1	Diastolické otevírací klapnutí mitrální chlopně ("opening snap")	87
7.3.4.2	Časné systolické klapnutí ("systolický klik")	88
7.3.4.3	Pozdní systolické klapnutí	89
7.3.5	Šelesty	89
7.3.5.1	Systolické šelesty	90
7.3.5.2	Diastolické šelesty	93
7.3.5.3	Kontinuální šelesty	96
7.3.5.4	Extrakardiální šelesty	97
7.3.6	Diferenciálnědiagnostické manévry při poslechu	97
7.4	Vyšetření krevního tlaku	99
7.4.1	Pulsus paradoxus	100
7.4.2	Pulsus alternans	100
7.5	Vyšetření pulzu	101
7.5.1	Pulzový tlak (tlaková amplituda)	101
7.5.2	Objem hmatného pulzu na arteria radialis	102
7.5.3	Tvar pulzové křivky na arteria carotis	102
7.5.4	"Kapilární pulz" (Quinckeho příznak)	102
7.6	Fyzikální nálezy u nejčastějších chlopenních a zkratových vad v dospělosti	103
7.6.1	Zúžení levého žilního ústí (mitrální stenóza)	104
7.6.2	Nedomykavost levého žilního ústí (mitrální insuficience)	105

7.6.3	Kombinovaná mitrální vada (stenóza a insuficience)	106
7.6.4	Zúžení levého tepenného ústí (aortální stenóza)	106
7.6.5	Nedomykavost levého tepenného ústí (aortální insuficience)	106
7.6.6	Kombinovaná aortální vada (stenóza a nedomykavost)	107
7.6.7	Nedomykavost trojcípé chlopně (trikuspidální insuficience)	108
7.6.8	Defekt septa síní (defectus septi secundi)	108
7.6.9	Eisenmengerův syndrom	109
7.6.10	Defekt septa komor	109
7.6.11	Otevřená Botallova dučej	110
7.6.12	Zúžení pulmonálního ústí (valvulární stenóza plicnice)	110
7.6.13	Koarktace aorty	111
7.7	Hlavní příznaky srdečních onemocnění	111
7.7.1	Bolest	111
7.7.2	Dušnost	113
7.7.3	Palpitace	114
7.7.4	Synkopa	114
7.7.5	Cyanóza	115
7.7.6	Systémový edém	115
7.7.7	Hemoptýza a hemoptoe	116
8	Vyšetření břicha (V. Nerad)	117
8.1	Rozdělení břicha na oblasti	117
8.2	Vyšetření břicha pohledem	118
8.3	Vyšetření břicha pohmatem	120
8.4	Vyšetření břicha poklepem	123
8.5	Vyšetření břicha poslechem	125
8.6	Vyšetření per rectum	125
8.7	Hlavní příznaky onemocnění jícnu	126
8.8	Žaludeční a střevní dyspepsie	126
8.9	Bolesti břicha	127
8.9.1	Některé základní pojmy klasifikace bolestí a obtíží v břiše	128
8.9.2	Patofyziologické syndromy břišní bolesti	129
8.10	Meteorismus	132
8.11	Krvácení do gastrointestinálního traktu	132
8.12	Posouzení zvratků	133
8.13	Poruchy rytmu stolice	133
8.14	Vyšetření stolice	134
8.15	Vyšetření ascitu	134
9	Vyšetření jater (V. Skaunic)	137
9.1	Anatomické uložení jater	137
9.2	Vyšetření jater pohledem	137
9.3	Vyšetření jater pohmatem	137
9.4	Vyšetření jater poklepem	139
9.5	Vyšetření jater poslechem	139

9.6	Závěrečné poznámky k fyzikálnímu vyšetření jater	140
9.7	Hlavní příznaky onemocnění jater	142
9.7.1	Žloutenka	142
9.7.2	Portální hypertenze	144
9.7.3	Portosystémová encefalopatie	144
9.7.4	Ascites	145
9.7.5	Dyspepsie a bolest u chorob jater	145
10	Vyšetření žlučníku (V. Skaunic)	147
10.1	Anatomické uložení žlučníku	147
10.2	Vyšetření žlučníku pohmatem	147
10.3	Žlučnicková kolika	148
10.4	Dyspepsie	148
11	Vyšetření sleziny (V. Skaunic)	149
11.1	Anatomické uložení sleziny	149
11.2	Vyšetření sleziny pohledem	149
11.3	Vyšetření sleziny pohmatem	149
11.4	Vyšetření sleziny poklepem	151
11.5	Vyšetření sleziny poslechem	151
11.6	Obtíže při fyzikálním vyšetření sleziny	152
11.7	Splenomegalie	152
12	Vyšetření urogenitálního systému (T. Gral)	153
12.1	Anatomické uložení ledvin	153
12.2	Vyšetření ledvin	153
12.3	Vyšetření močového měchýře	154
12.4	Nejčastější příznaky onemocnění močového ústrojí	155
12.5	Vyšetření zevního pohlavního ústrojí a močové trubice	157
13	Vyšetření pohybového systému (V. Krupař)	159
13.1	Vyšetření kloubů	159
13.2	Vyšetření páteře	164
13.3	Vyšetření měkkých tkání lokomočního systému	169
14	Vyšetření obvodových cév (L. Vodičková)	171
14.1	Vyšetření tepen	171
14.1.1	Anamnéza	171
14.1.2	Vyšetření tepen pohledem	172
14.1.3	Vyšetření tepen pohmatem	172
14.1.4	Vyšetření tepen poslechem	173
14.1.5	Funkční vyšetření tepenného systému	173
14.1.6	Akutní tepenné uzávěry	175
14.1.7	Syndromy horní hrudní apertury	175
14.2	Vyšetření žil	175
14.2.1	Anamnéza	176
14.2.2	Vyšetření žil pohledem	176

14.2.3	Vyšetření žil pohmatem	176
14.2.4	Vyšetření žil poklepem	177
14.2.5	Vyšetření žil poslechem	177
14.2.6	Funkční vyšetření žilního systému	177
14.2.7	Tromboflebitida	179
14.2.8	Žilní trombóza	179
14.2.9	Chronická žilní insuficience	181
15	Vyšetření mízních uzlin (<i>L. Chrobák</i>)	183
16	Formulace normálního fyzikálního nálezu (<i>L. Chrobák</i>)	185
	Seznam autorů, syndromů, symptomů a chorob	187
	Doporučená literatura	190
	Rejstřík	191